

„Láthattuk térdének erős, föltűnően fehér belső hajlatát” – írod egy nőről. Ebben számomra van annyi erotika, mint abban a végtelenül hosszú, fárasztó, szőrös, bőrs, előbőrös, nyálkahártyás szeretkezésben, a Párhuzamos történetekben, bár az egy szokatlanul pontos, tényfeltáró leírás. És semmiképp nem fölösleges. Te magad hogy érzed, sikerült-e ott megvalósítanod azt, amit akartál?

Egy ilyen elképzelésben, miszerint az élet nem a születéssel kezdődik és nem a halállal ér véget, hanem szövet, nincs jogom egy ember szociális történetét kiválasztott témákra korlátozni. Az eddig ismert irodalmak az engedélyezett témák szerint cenzúrázzák az emberképet. Minden társadalomnak, kultúrájának vannak tabui, amiről nem beszél, de attól azok a dolgok még vannak. Az emberek többsége szeretkezik. Létezik egy neutrális kisebbség, amely viszont nem. Elég nagy százalék, talán hat, úgy emlékszem. Szerintem egy ilyen élet is csodálatra méltó. Mint ahogy nem kevésbé csodálatra méltók mindazok, akiknek az egykori, a tervezett és nem tudom én, milyen szeretkezéseik képe tölti ki napjaik éber felét és az álmukat. Hideg zuhany alá állnak, mégsem felejtik el. Ennek a lenyűgözöttségnek semmiféle irodalmi jele nincs, vagy nagyon kevés, az is torz. Vagy humorosan írnak róla a kollégák, mintha ez egy rendkívül humoros dolog lenne, vagy klinikusan, az anatómia vagy a pszichiátria nyelvén leírható lenne. Vagy éppen átengedik a témát a pornográfiának, amely üzletileg foglalkozik vele. Ha az

élet egy szövet, amibe bele van szöve a szerelmi életünk, ha ez Istentől adott és nem vehető el, még a kasztrációval sem, akkor lennie kell valamilyen nyomának. Akkor nem csak az érdekes térdhajlata belső fele látszik, hanem nem is szerve is van, kiválasztása is van, izzadsága is van, sőt gondolatai is vannak szeretkezés közben, előtt és után és helyett. Kívánatos és nem kívánatos gondolatai, képzeletei, érzetei, kellemetlenségei, kellemetességei, örömei. Mindenféle van, s mindez hozzátartozik ahhoz, hogyan irányítja a várost, a községet, az országot, hogyan rendezi az életét vadidegenekkel, akikkel nem bújik egy ágyba vagy egy szénakazalba. Úgyhogy én nem érzem, hogy ez a szál kihúzható lenne a szövetből, akkor sem, ha ez bántó vagy zavaró.

Van, akit zavar.

Bizonyos vonatkozásaiban engem is zavar és bánt, mert egy olyan közelség, amelynek a kitérása vagy megmutatása számomra is szokatlan – dehát nem magamat tartam ki, hanem bizonyos figurákat, és ezek nagyon sokfélék. Vannak a regényben olyan figurák, akiknek erotikus életük van, de nincs szerelmi életük, akkor ott ez hiányzik. Akkor azoknak nincs. De többnyire van. Emlékeiben van, valami valamikor megérintette, és akkor az ott van, nem tudom elspórolni a figurából. Nagyon sajnálom, nem tudom elspórolni. Az irodalmi konvenció, miszerint el kell spórolni, sem meggyőzni, sem megatni nem tud. Nem tudok vele mit kezdeni. Ha még valaha előkerül a hanganyag, vagy a scriptje, amely Mészöly Miklóssal folytatott őrült beszélgetéseinket tartalmaz-

---

za – Miklóst a Városmajor utcai lakásában és a kisoroszi házában vagy tíz éven át folyamatosan lehallgatták –, akkor majd világos lesz, milyen felforgató dolgokról ordítottunk mi a kisoroszi éjszakában. Hogy kell-e baszni a regényben, vagy nem kell baszni? Miklós azon a véleményen volt, hogy nem kell. Tilos. Nem témája az irodalomnak, csak áttételesen, én pedig amellet kardoskodtam, hogy igenis témája. Ha egyszer baszni kell, akkor az irodalom az adott pillanatban nem fordulhat el. Lehet, hogy tévedtem.